

«Нѣма съмнѣние, говори той, че отъ двѣ тѣ страни, както обикновено се случавя въ подобно обстоятелство, дѣйствиата са били *еднакво ужасни и зѣърски*».*

Забѣлѣжете: ако и да нѣма опште никакви свѣдѣния за подробности, нѣ едно обстоятелство се поставя вѣнѣ отъ всяко съмнѣние: *равномѣрността* на вина та и позорѣ тѣ. И опште вѣ тая минута, азъ съмъ принуденъ да прибѣгвамъ главно къмъ чуждострани источники за провѣрѣване на това свидѣтелство за равномѣрность. М-ръ Скайлеръ, на 22 августъ, рапортира на американското правителство, че насилията, отъ страна на турцити, са напълно доказани. Под-нататѣкъ, пише той, вѣ същитъ смислъ слѣдуюште то: «обаче, направило се е опитване — и не само отъ страна на една Турция — да ги извинѣтъ и да умалетъ тѣхното значение, на това основание, че ужъ по-прѣди подобни звѣрства били извѣршени и отъ Българетѣ. Азъ изслѣдовахъ тоя прѣдмѣтъ съ всичко старание; и не можихъ да намѣра, че българетѣ са извѣршили нѣкакви насилия, звѣрства или дѣла, които заслужаватъ това име. *Азъ напраздно се старахъ да помуча отъ турскѣ ти чиновници нѣкои указания на подобни жестокости* Нѣма турски жени и дѣца убити вѣнѣ отъ бойтѣ. Нѣма мусулманки обезчестени. Нѣма мусулмани, които да са били подложени на мъки. Не е било изгорено нито едно чисто турско село. Нито единъ мусулманскѣй домъ не е билъ разграбенъ. Нито една джамия не е била осквернена или разрушена.»

Заявленията, които бѣха направени отъ името на наша та власть вѣ най-високото събрание отъ народни прѣдставители вѣ свѣтъ тѣ, произведоха, на врѣмето, дѣйствие неописано. Тии не унищожиха подозрѣние то, а само успѣха да го стѣснѣтъ. Така штото, когато, на 7-й августъ, изново се подигна вѣпросѣ тѣ за българскѣ ти жестокости, единъ члѣнъ, и опште не отъ млади ти, «помѣна съ извѣстно порицание,» че словата пакъ отишли противъ турското правителство, и че тия слова са дѣло на партия.

* Times, юлий 16.